

Brüsszel, 2019.2.7.
COM(2019) 57 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a Vám 2020 program féldíós értékeléséről

{SWD(2019) 14 final}

1. HÁTTÉR

Az [1294/2013/EU rendelet](#) a Vám 2020 programot az uniós vámhatóságok többéves cselekvési programjaként hozta létre annak érdekében, hogy megkönnyítse és megerősítse a nemzeti igazgatási rendszerek közötti együttműködést. A rendelet 18. cikke (1) és (2) bekezdésének megfelelően külső tanulmány készült a program félidős értékelésének alátámasztására. A tanulmány e jelentés alapjául szolgáló eredményeit a kapcsolódó bizottsági szolgálati munkadokumentum mutatja be.

A félidős értékelés célja az volt, hogy értékelje a Vám 2020 programot annak 2014. január 1-jei indulásától a végrehajtási időszak feléig, 2017. december 31-ig. Az értékelés figyelembe vette a program finanszírozott tevékenységeinek és érdekeltjeinek teljes körét.

E jelentés a következők terén elért előrehaladást kívánja felvázolni: i. a program célkitűzéseinek elérése; ii. az erőforrás-felhasználás hatékonysága és az egyszerűsítés szempontjai; iii. a program folyamatos relevanciája; iv. a program koherenciája az Unió átfogóbb politikáival és egyéb kezdeményezéseivel, és hozzájárulása ezekhez; valamint v. a program uniós szintű hozzáadott értéke.

2. RELEVANCIA

A vámunió az Unió egyik sarokköve, az egységes piac működésének egyik alapvető tényezője. A vámügyek területén számos tevékenység határokon átnyúló jellegű, valamennyi tagállamra kiterjed, illetve valamennyi tagállamot érinti. Az európai vámunió területére közös szabályok és eljárások vonatkoznak, amelyeket az [Unió Vámkódex](#) (a továbbiakban: a Vámkódex) rögzít. Mivel célja a papírtmentes vám- és kereskedelmi környezet létrehozása, maga a Vámkódex is mérőkövetőnek számít az uniós vámrendszer korszerűsítésében.

Különböző módosításokkal a vámügyi program több mint 25 éve működik, fejlődése végigkísérte az egységes piacét. A programban jelenleg 34 ország vesz részt: az Unió 28 tagállama, valamint összesen 6 tagjelölt és potenciális tagjelölt ország¹. Az évek során a vámügyi program szervesen beépült a nemzeti és európai vámigazgatási környezetbe, szakpolitikákba, folyamatokba és eljárásokba. Néhány esetben, például az információtechnológiai infrastruktúra területén a jelenléte szinte észrevétlen a napi tevékenységüket végző vámtisztviselők és gazdasági szereplők számára. A vámunió folyamatos korszerűsödésére tekintettel azonban a programra valószínűleg minden eddiginél nagyobb szükség van. Ennek alapján relevánsnak tekinthető a megfelelően működő európai vámunió általános szükségletei szempontjából, amelyek a nemzeti vámigazgatási szervek, a gazdasági szereplők és az európai polgárok konkrét szükségleteiben öltönek testet.

¹ Albánia, Bosznia-Hercegovina, Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság, Montenegró, Szerbia, Törökország.

A program különösen fontos a **vámigazgatási szervek** számára, mert segíti őket az európai információs rendszerek megvalósításában, valamint pénzügyi fenntarthatóságuk biztosításában; a legtöbb esetben e rendszerek meglétét a Vámkódex írja elő, a Bizottság és a tagállamok pedig együttesen felelősek azok megvalósításáért és támogatásáért. A vámügyi program teljesítette azt a szükségletet, hogy az európai vámunió megfelelő működéséhez az elektronikus vámrendszereknek átjárhatónak és összekapcsolhatónak kell lenniük egy egységesített adatrendszerrel, és támaszkodniuk kell arra. Jelenleg 49 különböző információtechnológiai rendszer és támogató infrastruktúra működik, amelyek nagyfokú megbízhatósága elengedhetetlen a vámeljárások, valamint a teljes egységes piac problémamentes működéséhez. Az értékelés általános megállapítása, hogy az alapvető szükségleteknek a régóta működő és a vámigazgatás hagyományosabb szerepét és szükségleteit az áruk osztályozása, a vámtarifa-kezelés és az áruk mozgásának ellenőrzése terén kiszolgáló információtechnológiai rendszerek feleltek meg a leginkább.

A **gazdasági szereplők** szükségleteinek központi eleme, hogy a vámeljárások kezelése hatékony és eredményes legyen, mivel a vámkezelés gyorsasága és megbízhatósága közvetlen hatással van a vállalkozások termelékenységére és jövedelmezőségére. Noha a Vám 2020 program fő haszonélvezői a nemzeti igazgatási szervek, a program keretében finanszírozott információtechnológiai rendszerekkel gazdasági szereplők ezrei kerülnek rendszeres kapcsolatba. A rendszerektől gyorsan megszerzik a máshol nem hozzáférhető információkat, ami elősegíti az adminisztratív terhek mérséklését és az eljárások egyszerűsítését, mindez pedig végső soron erősíti a jogbiztonságot, és zökkenőmentesebbé teszi a kereskedelmet. A Vám 2020 együttes fellépései lehetővé teszik a vámigazgatás és az üzleti közösség párbeszédét, hozzájárulnak ahhoz, hogy tagállamok optimális mértékben használhassák ki a program potenciálját, ugyanakkor figyelembe veszik a vállalkozásokat érintő gyakorlati következményeket is. Az értékelés egyes esetekben azt állapította meg, hogy a program jóvoltából erősödött partnerségi jelleg a vámigazgatási szervek és a vállalkozások kapcsolatában, ami jobban megfelel a korszerű környezetnek.

A Vám 2020 program olyan általános kérdésekkel is foglalkozik, amelyek minden európai **polgárt** érintenek. E kérdések a jogellenes nemzetközi kereskedelem, valamint a tiltott áruk csempészetének veszélyeivel függenek össze, amelyek kockázatot jelentenek a polgárok biztonságára vagy egészségére. Éppen ezért egyre inkább relevánsak a program azon egyedi célkitűzései, amelyek az európai polgárok biztonságára és védelmére irányulnak. Nem kevésbé relevánsak az egyre digitalizáltabb gazdasággal és szolgáltatásokkal kapcsolatos szempontok sem. A Vám 2020 kialakítása és célkitűzései teljes körűen figyelembe veszik az érdekelt szempontjait.

3. EREDMÉNYESSÉG

A program általános célkitűzése a vámunió működésének és korszerűsítésének támogatása a részt vevő országok, valamint azok vámhatóságai és vámtisztviselői közötti együttműködés

révén. Az értékelés megállapítása szerint a program biztosította az ahhoz szükséges keretet és technológiai eszközöket, hogy az érdekeltek együttműködéssel és információk megosztásával támogassák a vámunió működését és korszerűsítését (ezen belül különösen a Vámkódex végrehajtását), és ezáltal megerősítsék az egységes piacot.

A program által támogatott, az információk cseréjét és megosztását szolgáló biztonságos platform segítette a tagállamokat és a gazdasági szereplőket abban, hogy leküzdjék a különleges adatok megosztásával kapcsolatos idegenkedésüket, amely korábban akadályozta az eredményes együttműködést. Egyedül 2017-ben közel 4,8 milliárd üzenetet váltottak.

A program együttes fellépései tették lehetővé a helyes gyakorlatok és az ismeretek kiterjedtebb cseréjét is. A fellépések valamennyi típusa messzemenően relevánsnak bizonyult az adott körülmények között, elsősorban a kívánt eredménytől függően. A fellépések minden típusánál, ideértve a szakértői csoportokat is (ez az új eszköz a regionális vagy tematikus alapon támogatja a fokozott operatív együttműködést), a program segítette az igazgatási szerveket a helyes gyakorlatok meghatározásában, terjesztésében és hasznosításában. Ennek eredményeként a gyakorlatban hasznosultak a vámigazgatás továbbfejlesztett munkamódszerei, emellett következetesebbé vált a vámszabályok végrehajtása is.

A Vám 2020 program hozzájárult a vámigazgatási szervek, valamint a hatóságok és a gazdasági szereplők közötti **bizalom építéséhez**. A legtöbb résztvevő kihasználta az alkalmat hálózata és kapcsolatrendszere kiépítésére és bővítésére, túlnyomó többségük pedig e kapcsolatok révén rendszeresen oldott meg napi problémákat. Egyes kimeneteket (pl. iránymutatásokat, megbeszélésekről készült jegyzőkönyveket, helyes gyakorlatokat stb.) munkatársaiknak is átadtak, és tevékenyen felhasználták napi tevékenységük során. Az emberek közötti hálózatok és a személyes kapcsolatok értéke a program legmegbecsültebb előnyei közé tartozik.

Az együttműködés és a bizalom nélkülözhetetlen, hiszen a vámhatóságok egymásra vannak utalva abban, hogy ellássák saját feladatukat a bevételek beszedésében, ezáltal pedig az EU és tagállamai **pénzügyi és gazdasági érdekeinek védelmében**. A köztük zajló fokozott együttműködés, a helyes gyakorlatok megosztása, a bevált megoldások gyakorlati alkalmazása, a partnereikbe és a mindannyiuk által használt információtechnológiai rendszerekbe vetett bizalom a Vám 2020 programnak tulajdonítható. Hasonlóképpen a vámügyi kockázatelemzőknek a biztonság és a védelem növelése érdekében napi feladatként kell kivédeniük biztonsági fenyegetéseket, ennek során pedig támaszkodnak az egymással, valamint gyakran más hatóságokkal és szervekkel folytatott stabil információcserére, amelyet a Vám 2020 program garantál. Ennek alapján elmondható, hogy a program támogatja a vámigazgatási szerveket a kockázatkezelés, a külső határok igazgatása, a vámügyi felderítő technológia, valamint a kulturális örökség és a természet védelme terén végzett munkájukban.

A **vámhatóságok igazgatási kapacitásainak bővítését** illetően a Vám 2020 program átfogó támogatást nyújt a technikai és operatív kérdésektől a stratégiai jogi végrehajtásig és

egységességig. Döntően hozzájárult ahhoz, hogy a vámigazgatási szervek felkészülhessenek a Vámkódex hivatalos bevezetésére. A Vámkódex végrehajtásával kapcsolatos legfrissebb e-oktatási modulok már eddig is 68 915 vámtisztviselő és 726 000 gazdasági szereplő érdeklődését keltették fel. A program együttes fellépései és képzései megkönnyítették i. a jogszabályi követelmények egységes értelmezését; ii. a vámügyi rendelkezések értelmezéseinek összehangolását; iii. a terminológia szabványosítását; valamint iv. a Vámkódexből eredő munkamódszerek egységesebb alkalmazását.

A tagállamok közötti nagyobb együttműködésnek, az európai információs rendszerek fejlesztéséhez és bevezetéséhez nyújtott pénzügyi és technikai támogatásnak, valamint annak köszönhetően, hogy a tagállamoknak nagyobb kapacitás áll rendelkezésükre a Vámkódex rendelkezéseinek alkalmazásában, a program hozzájárult európai vámunió megfelelő működéséhez és korszerűsítéséhez.

4. HATÉKONYSÁG

A Vám 2020 program teljes költségvetése 522 943 000 EUR, ebből a 2014–2017 közötti időszakra lekötött összeg 288 722 000 EUR. A költségvetés közel 85 %-át az **európai információs rendszerek** fejlesztésére, üzemeltetésére és fenntartására fordították. E közös információtechnológiai rendszerek egyértelműen erőforrás-igényesek. Ugyanakkor egy sor előnnyel járnak a vámigazgatási tevékenységek valamennyi területén; idetartozik többek között a vámeljárások szabványosítása, a vámjog egységes végrehajtása, az információk megosztása, valamint a méretgazdaságosság. Ez utóbbi különösen az eltérő típusú hardverekre, szoftverekre és kommunikációs eszközökre épülő sokféle rendszert egyidejűleg támogató, központi rendszereknek köszönhető. Ezek révén az igazgatási szervek egységes, stabil és biztonságos együttműködési rendszerhez jutnak. A rendszerek egymáshoz kapcsolódnak és átjárhatók, de nemcsak a nemzeti rendszerek kapcsolódnak a központi rendszerekhez, hanem ez utóbbiak is egymáshoz. A központi rendszerek technológiai megoldást adnak a Vám 2020 célkitűzéseire, és azokat a vámhatóságok és a gazdasági szereplők széles körben használják mindennapi vámügyi műveleteik során. Felbecsülhetetlenül fontosak abban a folyamatban, amelynek célja papírmentes környezet létrehozása a vámigazgatás korszerűsítésével.

Az **együttes fellépéseket** illetően azok szervezési költségeit a részvétel mértéke határozza meg a közlekedéssel, szállással és napidíjjal kapcsolatos kiadások szintjétől függően. A különböző típusú fellépések költség szerkezetében nincsenek jelentős eltérések. A szakértői csoportok kivételével az összes együttes fellépést figyelembe véve az egy résztvevőre jutó átlagos költség fellépésenként mintegy 921 EUR, amely nagyjából változatlan a program legutóbbi változatához képest, és megfelel a hasonló programok költségszintjének. Ennyibe kerül az olyan együttes fellépések számos előnye, amelyek biztosítják az átfogó, inkluzív és folyamatos együttműködés kereteit, miközben szakmai kapcsolatokat építenek és katalizátorhatást fejtenek ki. Az együttműködés kiterjed az ötletek és gyakorlati tapasztalatok cseréjére, az összetett témakörök, valamint az új technológiai trendek, üzleti megoldások és információtechnológiai

megközelítések vizsgálatára, a jogszabály-értelmezés és a gyakorlat közelítésére, továbbá a nemzeti szakpolitikák irányváltásainak ösztönzésére. Az együttes fellépésekre vonatkozó rugalmas, többéves programozási mechanizmus még hatékonyabbá teheti a tervezési és koordinációs folyamatot.

A **képzési tevékenységek** hatékonyak, mivel azok nagyrészt egyszeri fejlesztési költséggel járnak, ugyanakkor ár-érték arányuk minden további résztvevővel nő. A Vám 2020 képzései valójában kettős előnyt hordoznak. Természetüknél fogva olyan személyeket céloznak meg, akik számára előnyös a tudásuk, ismereteik és kapacitásuk bővítése. Továbbá, mivel a program egységes képzési alapot biztosít mindenki számára, hatására javul a szabályok értelmezése, amelyek alkalmazása révén megsokszorozódnak a vámigazgatási szerveknél, a gazdasági szereplőknél és a vámunió egészénél jelentkező előnyök.

Noha az **egyszerűsítés** önmagában nem tartozik a program célkitűzései közé, a program támogatja az olyan egyéb kezdeményezéseket, amelyek a vámkörnyezet egyszerűsítésére és korszerűsítésére irányulnak. A program által támogatott európai információs rendszerek és adatbázisok közvetlen eredményeként egyszerűbb, stabilabb és megbízhatóbb technológiai keret jön létre, amely könnyen fenntartható és támogatható. A program együttes fellépései és azok kimenetei hatására emellett egyszerűsített vagy egységesebb munkamódszerek is létrejönnek, amelyeknél a tagállamok és a kereskedelmi képviselők együttműködnek a szabályok gyakorlati alkalmazása során.

Ezenkívül a Vám 2020 és a Fiscalis 2020 program közötti **szinergiahatások** tekintetében is javult a hatékonyság. Bár az érintett szakpolitikai területek eltérőek, mindkét program arra irányul, hogy lehetővé tegye az igazgatási szervek számára az együttműködést és az információk cseréjét. E hasonlóságból szinergialehetőségek adódtak az igazgatási intézkedések és a közös munka tekintetében egyaránt, ideértve a kölcsönös inspirációt és a közös összetevők, pl. információtechnológiai rendszerek közös finanszírozását, valamint az emberi kapacitásépítés és a képzés terén alkalmazott hasonló megközelítéseket is. Ezáltal könnyebben összehangolhatók a megközelítések és a folyamatok, ami koherenciát, valamint a párhuzamos erőfeszítések megszüntetésével méretgazdaságosságot eredményez. A tartalom tekintetében a szinergiahatások kevésbé nyilvánvalóak, mégis vannak figyelemreméltó példák a jövedéki adók terén, amelynek hatáskörét gyakran együttesen gyakorolják a nemzeti adó- és vámigazgatási szervek, és ahol a Vám 2020 az eddigiek során konkrét támogatást nyújtott a közös érdekű területek azonosításában.

5. KOHERENCIA

A program különféle elemeinek, összetevőinek és kialakításának **belső koherenciája** rendkívül erős: a program intervenciók logikáját, célkitűzéseit és végrehajtását nagyfokú következetesség jellemzi. A különféle tevékenységek erősítik és ki is egészítik egymást, javítva ezzel a program eredményeit. A különféle programösszetevők által kezelt konkrét problémák átfogó

megközelítése számos európai információs rendszer jellemzője, amelyek megvalósítását és üzleti szintű továbbfejlesztését együttes fellépés és képzés támogatja.

A **külső koherencia** tekintetében a Vám 2020 program jól illeszkedik az Európa 2020 stratégiához azáltal, hogy a belső piac működésének erősítése révén hozzájárul az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedéshez. Ilyen értelemben az átfogóbb uniós szakpolitikák szerves része. A Vámkódex végrehajtásának támogatásával a program hozzájárul az olyan meglévő eljárások egyszerűsítéséhez, amelyek megkönnyíthetik a vállalkozások kereskedelmi tevékenységét, és csökkenthetik költségeiket. Ennélfogva tökéletes összhangban áll az Unió azon céljával, hogy saját pénzügyi, gazdasági és társadalmi érdekeinek védelmével egyidejűleg korszerű, papírmentes vám- és kereskedelmi környezetet hozzon létre. A Vám 2020 megkönnyíti a jogszerű kereskedelmi forgalmat, emellett termelékenységük és versenyképességük növelésével hozzásegíti a szabálykövető és megbízható kereskedőket ahhoz, hogy kihasználhassák a maximális egyszerűsítés előnyeit. Küzd az illegális, hamis vagy veszélyes áruk egyre nagyobb volumenű kereskedelme ellen, amelyek veszélyeztetik az uniós vállalkozások munkahelyeit, növekedését, innovációját és versenyképességét, valamint az európai polgárok biztonságát és egészségét.

Az 1294/2013/EU rendelet kimondja, hogy az erőforrásokat meg kell osztani más olyan finanszírozási eszközökkel, amelyek azonos célkitűzésekre irányulnak, valamint azt, hogy a program fellépéseinek biztosítaniuk kell a koherenciát a vámunió működését támogató uniós források felhasználásában. Léteznek más pénzügyi eszközök is, amelyek segítségével kezelhetők a nemzeti vámigazgatási szervek sajátos igényei. Az értékelés azt állapítja meg, hogy e komplementaritások kihasználása nem megfelelő mértékű. Mivel ezek az eszközök nem kapnak kellő hangsúlyt, a vámigazgatási szervek általában nem is tudnak róluk.

6. UNIÓS HOZZÁADOTT ÉRTÉK

A vámpolitika az EU kizárólagos hatáskörébe tartozik. Az uniós vámjogszabályok – a Vámkódex – végrehajtása azonban nemzeti hatáskör. Az uniós jogi keret önmagában nem biztosítja kellőképpen a vámunió megfelelő működését. Azt ki kell egészíteni a Vám 2020 program által biztosított támogató intézkedésekkel annak érdekében, hogy az uniós vámjogszabályokat konvergens és egységes módon alkalmazzák nemzeti szinten.

A korábban ismertetetteknek megfelelően a korszerű vámigazgatásban számos tevékenység határokon átnyúló jellegű, valamennyi tagállamra kiterjed, illetve valamennyi tagállamot érinti. Ezek uniós szintű kollektív fellépést tesznek lehetővé szoros együttműködés mellett, amely költséghatékonyabb, mint ha az egyes tagállamok hoznának létre egyéni együttműködési keretet két- vagy többoldalú alapon. A programban érdekelt felek között konszenzus alakult ki arra vonatkozóan, hogy a program eredményesen törekedett megoldásokat találni az egyértelműen uniós léptékű problémákra és kérdésekre, és általánosságban inkább kiegészítette, mint megkettőzte a nemzeti szintű kezdeményezéseket.

A vámunió belül a vámhatóságok azonos szabályokat alkalmaznak. A tagállamok kölcsönösen függenek egymástól, ezért a lehető legteljesebb információkra van szükségük. A gazdasági szereplők viszont azonos szintű szolgáltatást, gyorsaságot, a szabályok és eljárások tekintetében pedig kiszámíthatóságot várnak el minden olyan esetben, amikor vámügyekkel kell foglalkozniuk. A kölcsönös függés megköveteli az együttműködést és a gyakorlatok egymáshoz közelítését. A Vám 2020 program fontos szerepet játszott ebben a konvergenciafolyamatban.

A korábban említetteknek megfelelően a Vám 2020 program szerepe különösen abban volt kiemelkedő, hogy minden szempontból támogatta a Vámkódex végrehajtását. A Vámkódex végrehajtása önállóan is lehetséges lett volna, azonban a program támogatása nélkül erre valószínűleg sokkal hosszabb időtávon és nagyobb nehézségek árán került volna sor. A Vám 2020 program biztosította az európai információs rendszerek pénzügyi fenntarthatóságát, ezek időszerű finanszírozása pedig elengedhetetlen volt ahhoz, hogy rendelkezésre álljanak és megoszthatók legyenek az ellátási láncsal kapcsolatos adatok és a kockázat szempontjából lényeges információk. Ennek során a Vám 2020 program **méretgazdaságosságot** és **hatékonyságjavulást** eredményezett, így hozzájárult ahhoz, hogy a nemzeti igazgatási szervek, valamint sok esetben a gazdasági szereplők is időt és erőforrásokat takarítsanak meg, ami különösen a kisebb vámigazgatási apparátussal és kevesebb erőforrással rendelkező résztvevő országok esetében volt igaz. Uniós hozzáadott értéket képvisel minden, ami a központi információtechnológiai rendszerek átjárhatóságával és összekapcsolhatóságával függ össze. A vámigazgatási célú központi európai információs rendszerek architektúrájának szimbiotikus jellemzői egyedülállóak, és nemzeti szinten nem reprodukálhatók.

Noha az európai információs rendszerek az átjárható és összekapcsolt rendszerek technikai szempontjából támogatják a vámuniót, mára szervesen beépültek a vámtisztviselők és a gazdasági szereplők napi munkájába, akik és amelyek ezért már nem a Vám 2020 program kimeneteként tekintenek e rendszerekre. Az együttes fellépések viszont dinamikusak, amelyek **páratlan lehetőségeket** nyújtanak az igazgatási szervek számára **az együttműködésre**, a kommunikációra és a hálózatépítésre; végső soron bizalmat építenek, továbbá a megközelítések és gyakorlatok nagyobb fokú konvergenciájához vezetnek. Ugyanez vonatkozik a képzési tevékenységekre is, amelyek nem csupán azt segítették elő, hogy a vámigazgatási szervek jobban értsék és alkalmazzák az uniós vámjogszabályokat és a kapcsolódó eljárásokat, hanem – és ez talán még fontosabb – azt is, hogy ezt egységesebben tegyék. A hatékonyságjavulás különösen azoknál a résztvevő országoknál volt a legnagyobb, amelyek előzőleg nem rendelkeztek megfelelően kidolgozott nemzeti képzési rendszerrel. Esetükben a képzés önálló lebonyolítása nehézkes lett volna, vagy akár el is maradt volna. Végső soron a Vám 2020 program hozzájárult a nemzeti szemléletek közelítéséhez, ennek során pedig bizalmat teremtett, és közös beszédmódot és jövőképet hozott létre.

A program hiányában a résztvevő országok strukturálatlan kapcsolatok, valamint formális és időigényes csatornák és kölcsönösségi megállapodások alapján működtek volna együtt, ennek gyakorlati megvalósítása és fenntartása pedig lényegesen nehezebb és költségesebb. Figyelembe

vége a Vám 2020 műveleteinek nagyságrendjét az együttes fellépések száma, témáinak változatossága, európai dimenziója, valamint a fellépésekben és a képzésekben való részvétel páneurópai jellege tekintetében, nehezen képzelhető el, hogy hasonló tevékenységek bármely más szinten megszerveződhettek volna. Az európai információs rendszereket illetően elmondható, hogy folyamatos fejlesztésük és fenntartásuk jövőbeli finanszírozása nélkül legfeljebb középtávon lennének használhatók. Jelentős lenne elavulásuk kockázata, emellett megszűnne az általuk elért méretgazdaságosság és általános költségmegtakarítás is.

A Vám 2020 kézzelfogható kimeneteket eredményezett, továbbá segítette a vámtisztviselőket abban, hogy készségeket sajátítsanak el, és tapasztalatokat cseréljenek. A program megszűnése esetén azonban valószínűleg a program egyetlen kimenete sem tartható fenn hosszabb távon. A meglévő eltérések állandósulnának, a többéves együttműködésnek köszönhetően kiépült és továbbfejlesztett hálózatok pedig meggyengülnének.

7. KÖVETKEZTETÉSEK

A Vám 2020 program nagymértékben **relevánsnak** bizonyult a vámigazgatási szervek, a gazdasági szereplők, az európai polgárok, valamint a teljes vámunió szükségleteinek kielégítése szempontjából. Az évek során a nemzeti és európai vámigazgatási környezetbe, szakpolitikákba, folyamatokba és eljárásokba szervesen beépülve átjárható, összekapcsolt és megbízható európai információs rendszereket eredményezett. Mivel a tagállamok csak egymásra támaszkodva tudják megfelelően ellátni vámigazgatási feladataikat, eredményes és hatékony eszközökre van szükségük a kommunikációhoz, az információk cseréjéhez és az átfogó együttműködéshez – mindez a program célkitűzései közé tartozik.

A program **eredményesen** teljesítette célkitűzéseit, és jelentős mértékben hozzájárult a vámunió megfelelő működéséhez és korszerűsítéséhez. A konvergencia stratégiai szintű megkönnyítésétől egészen a szemléletek, az értelmezések, az igazgatási eljárások, a helyes gyakorlatok és a szabályok operatív szintű közelítéséig számos területen segítette az együttműködést és az információk cseréjét. Az információk cseréjét szolgáló biztonságos platform segítette a tagállamokat és a gazdasági szereplőket abban, hogy leküzdjék a különleges adatok megosztásával kapcsolatos idegenkedésüket, és bizalmat épített. Az emberek közötti hálózatok és a személyes kapcsolatok értéke a program legmegbecsültebb előnyei közé tartozik.

A **fokozott együttműködés** és **bizalom** lehetővé tette a tagállamok számára, hogy a megbízható információk hatékony cseréjével támogassák egymást az Unió és a tagállamok pénzügyi és gazdasági érdekeinek védelmében, valamint a biztonság és a védelem erősítésében. A vámhatóságok igazgatási kapacitásának bővítését illetően a Vám 2020 program a jogszabályi előírások egységes értelmezése, a vámszabályok értelmezésének közelítése, a terminológia szabványosítása, valamint a Vámkódex alkalmazási módszereinek egységesítése útján nyújtott hathatós segítséget a vámigazgatási szerveknek a Vámkódex formális bevezetéséhez.

A **hatékonyság** kapcsán elmondható, hogy a leginkább erőforrás-igényes összetevők, az európai információs rendszerek egyúttal a leghasznosabbak is, mivel egy sor előnnyel járnak a vámigazgatási tevékenységek valamennyi területén; ide tartozik többek között a vámeljáráások szabványosítása, a vámjog egységes végrehajtása, az információk megosztása, valamint a méretgazdaságosság. A vámhatóságok és a gazdasági szereplők napi tevékenységük során használják a rendszereket, azok pedig felbecsülhetetlenül fontosak abban a folyamatban, amelynek célja papírmentes környezet létrehozása a vámigazgatás korszerűsítésével. Számos előny származik az együttes fellépésekből és képzési tevékenységekből, amelyek biztosítják az átfogó, inkluzív és folyamatos együttműködés kereteit, bővítik a szereplők tudását, ismereteit és kapacitását, miközben szakmai kapcsolatokat építenek és katalizátorhatást fejtenek ki. A program által támogatott közös információtechnológiai rendszerek és adatbázisok közvetlen eredményeként egyszerűbb, stabilabb és megbízhatóbb technológiai keret jön létre, amely könnyen fenntartható és támogatható.

A Vám 2020 program az átfogóbb uniós szakpolitikák szerves része, emellett **koherens** az Unió azon céljával, hogy saját pénzügyi, gazdasági és társadalmi érdekeinek és jólétének védelmével egyidejűleg korszerű, papírmentes vám- és kereskedelmi környezetet hozzon létre. A Vámkódex végrehajtásának támogatásával a program megkönnyíti a vállalkozások kereskedelmi tevékenységét és csökkenti költségeiket, ezáltal pedig növeli termelékenységüket és versenyképességüket.

A Vám 2020 program legnagyobb **uniós hozzáadott értéke** abban rejlik, hogy támogatja a Vámkódex végrehajtásának valamennyi olyan vonatkozását, amely az uniós problémákra uniós megoldásokat, a tagállamok részéről pedig szoros együttműködést igényel, hiszen azonos szabályokat kell alkalmazniuk és segíteniük kell egymást a vámunió célkitűzéseinek megvalósításában. A program biztosította az átjárható és összekapcsolt európai információs rendszerek pénzügyi fenntarthatóságát, így a Vámkódex előírásainak nagyobb méretgazdaságossággal és hatékonysággal felelt meg. A vámigazgatási célú központi páneurópai információs architektúra szimbiotikus jellemzői egyedülállóak, és nemzeti szinten nem reprodukálhatók. Az együttes fellépések szintén páratlan lehetőségeket nyújtanak az igazgatási szervek számára az együttműködésre, a kommunikációra és a hálózatépítésre, bizalmat építenek, továbbá a megközelítések és gyakorlatok nagyobb fokú konvergenciájához vezetnek. Figyelembe véve a Vám 2020 műveleteinek nagyságrendjét, témáinak változatosságát, valamint európai, illetve páneurópai dimenzióját, nehezen képzelhető el, hogy hasonló tevékenységek bármely más szinten megszerveződhettek volna. A program megszűnése esetén valószínűleg a program egyetlen kimenete sem tartható fenn hosszabb távon. A meglévő eltérések állandósulnának, a többéves együttműködésnek köszönhetően kiépült és továbbfejlesztett hálózatok pedig meggyengülnének. A vámunió működése és az azt működtető nemzeti vámhatóságok további integrációja továbbra is teljes mértékben a Vám programra támaszkodik. Tekintettel a vámunió előtt álló gyors változásokra és kihívásokra, a program folyamatos támogatása elengedhetetlen.